

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027691	de Porto do Son	Porto do Son	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
AFD	Actividades físicas e deportivas	CMAFD02	Guía no medio natural e de tempo libre	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1339	Manobras con cordas	2023/2024	8	214	256

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	DOMINGO MANUEL SAMPEDRO SAMPEDRO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O perfil deste título, dentro do sector terciario, define a un profesional polivalente formado para desenvolver a súa actividade profesional no ámbito do lecer activo e do turismo e no das actividades de tempo libre educativo, respondendo ás demandas do mercado. do ocio deportivo e a necesidade de utilizar un vehículo tal como é, actividade físico-deportiva na transmisión de valores sociais. Dende as administracións públicas recoñécese á actividade físico-deportiva como un instrumento potente na necesaria transmisión de valores educativos, de achegamento á natureza e de respecto polo medio ambiente; Para iso, é necesario contar con profesionais formados nestas actividades e no control do risco asociado a elas; este é un compromiso da proposta deste título.

Neste ciclo aprendemos a organizar itinerarios e guiar grupos por contornas naturais de baixa e media montaña, terreo nevado tipo nórdico, cavidades de baixa dificultade, barrancos de baixo risco, medio acuático e instalacións de lecer e aventura, progresando a pé, con cordas, en bicicleta, en embarcacións e a cabalo, así como dinamizar actividades de tempo libre, adaptando todo iso aos participantes, respectando o medio ambiente e garantindo a calidade e a seguridade.

As persoas que obteñan este título desenvolven a súa actividade no ámbito das actividades deportivas-recreativas na natureza e no turismo activo, deportivo ou de aventura e en instalacións de lecer e aventura, así como en actividades socioeducativas de tempo libre, nos ámbitos de organización, desenvolvemento, promoción, seguimento e avaliación das ditas actividades e das de prevención, vixilancia e salvamento en espazos acuáticos naturais. Tamén poden desenvolver a súa actividade en unidades de intervención acuática e equipos de salvamento e primeiros auxilios.

A actividade profesional desenvólvese tanto de forma independente como por contrato, no ámbito público, xa sexa Administración xeral, autonómica ou local, e no ámbito privado, en grandes, medianas e pequenas empresas de servizos vinculadas aos sectores produtivos do deporte, turismo e tempo libre de lecer e educativo para nenos e mozos.

As ocupacións e postos de traballo máis relevantes son os seguintes:

- a) Deseñador de itinerarios terrestres ata media montaña.
- b) Deseñador de rutas hípicas ata o medio da montaña.
- c) Deseñador de itinerarios en bicicleta por terreos ata media montaña.
- d) Deseñador de itinerarios polo medio acuático en embarcacións de recreo exentas de expedición.
- e) Deseñador e organizador de actividades físico-deportivas recreativas guiadas polo medio natural.
- f) Encargado da prevención e seguridade nas rutas e eventos en bicicleta.
- g) Encargado da prevención e seguridade en rutas e eventos hípicos.
- h) Guía en actividades de sendeirismo, montañismo en baixa e media montaña, travesía en baixa e media montaña, e rutas nevadas de tipo nórdico con raquetas.
- i) Guía de canóns de baixa dificultade.
- j) Guía de espeleoloxía de baixa dificultade
- k) Guía de itinerarios en BTT.
- l) Guía de itinerarios ciclistas.

- m) Guía de itinerarios a caballo.
- n) Guía de itinerarios polo medio acuático en embarcacións de recreo exentas de expedición.
- ñ) Monitor de tempo libre educativo infantil e xuvenil.
- o) Monitor de campamentos, albergues xuvenís, casas de colonias, granxas-escolas e aulas e escolas de natureza.
- p) Monitor de actividades no ámbito escolar.
- q) Monitor de instalacións de lecer e aventura.
- r) Socorrista en praias marítimas.
- s) Socorrista en lagos e encoros.
- t) Socorrista de apoio nas unidades de intervención acuática.
- u) Socorrista en actividades acuáticas no medio natural.
- v) Socorrista en actividades náutico-deportivas.
- w) Socorrista nas praias fluviais.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Iniciación a montaña	Conceptos básicos en montaña	20	5
2	Montaña e lexislación	Normativa, permisos e seguros	4	5
3	Metereoloxía	Tempo e clima en montaña	4	5
4	A escalada	Iniciación a escalada	64	20
5	As vías ferratas	Iniciación as vías ferratas	24	10
6	O barranquismo	Iniciación o barranquismo	64	20
7	A espeleoloxía	Iniciación a espeleoloxía	28	10
8	Instalacións de lecer e aventura	Funcionamento, control e mantemento das instalacións de lecer e aventura	24	10

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
9	Seguridade en montaña	Xestión da seguridade e o risco en montaña	16	10
10	Valoración das actividades con cordas	Control e avaliación das actividades en montaña	8	5

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Iniciación a montaña	20

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.2 Seguiranse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura
CA1.5 Descríbense as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura
CA1.6 Comprobáronse as zonas de cobertura e as bandas de emisión dos aparellos de comunicación
CA3.7 Explicáronse e adecuáronse a técnica e o ritmo de progresión ás características persoais, do terreo e da actividade

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>OTécnicas básicas de manexo do material.</p> <p>Equipamentos de comunicación. Funcionamento básico dos radiotransmisores. Mantemento dos equipamentos de comunicación. Linguaxe básica radiofónica. Linguaxe xestual técnica.</p> <p>Material téxtil: arneses, cabos de ancoraxe, cintas, mochilas, pés de gato, botas de barrancos, luvas, aros, pedais, daisy chains, cordas, cintas e cordinos. Sistemas de protección: colchóns, disipadores, chalecos e neoprenos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Material mecánico. Reunións, equipamento de instalación, ancoraxes auxiliares, mosquetóns, descensores, bloqueadores, aseguradores, ascensores, poleas, cintas express, puños e cascos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Características do equipamento e do material. Equipamento persoal e colectivo, en función da actividade, a época do ano, o lugar e o grupo. Loxística de actividade.</p> <p>Material e avituallamento individual e colectivo.</p> <p>Material de seguridade e de primeiros auxilios. Caixa de primeiros auxilios específica por actividade.</p> <p>Materiais para actividades dun día ou máis.</p> <p>Transporte do material. Loxística.</p> <p>Análise e elección de itinerarios. Topografías. Esbozos. Cartografía. Indicacións.</p> <p>Ritmo de marcha, descanso, avituallamento e hidratación durante a actividade.</p> <p>Técnicas xerais de progresión en montaña.</p> <p>Técnicas de fortuna.</p> <p>Sinais internacionais de socorro. Uso de radiocomunicacións ou outros elementos de comunicación.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Montaña e lexislación	4

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Seguiuise o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Análise da oferta de recursos ou actividades turísticas e de lecer relacionadas, da nosa comunidade ou área de traballo.</p> <p>Normativa de aplicación nas actividades de multiaventura. Permisos relacionados coas cuncas hidrográficas. Permisos de organismos oficiais competentes. Modelos de autorizacións e permisos.</p> <p>Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.</p>

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Metereoloxía	4

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.2 Estimouse o grao de perigo dun barranco en función do cálculo do seu caudal, da época do ano, da meteoroloxía e da orografía do barranco
CA5.3 Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos

4.3.e) Contidos

Contidos
Coñecementos básicos dun barranco. Estimación de caudais. Meteoroloxía. Revisión de niveis.
Perigos durante a actividade. Atmosféricos: temperatura, brétema, choiva, humidade, vento, radiación solar ou treboadas. Terrestres: terreo inestable, desprendementos, vexetación espesa, incendios. Acuáticos: caudal, crecidas e elementos de dinámica fluvial. Subterráneos: desprendementos, bloques inestables, crecidas de caudal, pasos estreitos e perda de itinerario.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	A escalada	64

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.1 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.3.1 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada.
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.6.1 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada.

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.</p> <p><i>Análise dos riscos asociados ás actividades escalada. Vías de escape e alternativas. Vías de escape e alternativas</i></p> <p>Escalada: tipos; vías. Tipos de rocha. Rocódromo.</p> <p>0Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.</p> <p>Reunión: tipos e función. Instalación de reunións. Triángulos de forzas.</p> <p>Cadea de seguridade. Asegurar a persoa asegurada. Factor de caída. Protocolo de cabeceira. Protocolo de uso de material.</p> <p>Rápel. En simple ou en dobre. Con descensores mecánicos e manuais, con dinámico, autoasegurado e desembragable. Bloqueos. Técnicas de ascenso.</p> <p>Manobras de recuperación de cordas. Pregado de cordas e almacenaxe.</p> <p>Técnicas de aseguramento. Utilización e funcións de aparellos mecánicos e manuais. Comunicación coa persoa asegurada. Métodos de aseguramento. Compromiso co coidado e o uso adecuados do equipamento e dos materiais.</p> <p>0Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p><i>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional na escalada. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</i></p> <p>Técnicas de agarre e apoios.</p> <p>Técnicas de progresión en escalada. Progresión en Top Rope e de primeiro. Boulder. Adherencia. Fisuras e chemineas. Encordamento.</p> <p>0Técnicas básicas de autosocorro. Autorrescate en progresión vertical sobre corda.</p> <p>Protocolos de seguridade en espeleoloxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</p> <p><i>Protocolos de seguridade en escalada. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</i></p> <p>Manobras para arranxar incidencias durante un descenso ou un ascenso por corda.</p>

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	As vías ferratas	24

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.4 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de vías ferratas
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de vías ferratas
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.6.3 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e vías ferratas.

4.5.e) Contidos

Contidos
Técnicas de progresión en vías ferratas: gabeo e desgabeo, técnica de suxeición das cintas disipadoras, técnica de progresión por pontes, pasamáns, rápels e tirolesas.
0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.
0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional nas vías ferratas. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	O barranquismo	64

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaaas ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.2 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de barrancos
CA2.2 Estimouse o grao de perigo dun barranco en función do cálculo do seu caudal, da época do ano, da meteoroloxía e da orografía do barranco
CA2.3 Identificouse e describiuse a dinámica do fluído nos fenómenos do medio fluvial que afectan os descensos de barrancos
CA2.4 Descríbense as técnicas preventivas e operativas aplicadas a cada fenómeno do medio fluvial
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.3.2 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de barrancos.
CA3.4 Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas
CA3.5 Explicáronse e demostráronse as técnicas de progresión e de axuda para superar puntos de dificultade nos barrancos acuáticos
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.6.2 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e barrancos.

4.6.e) Contidos

Contidos
<p>Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.</p> <p><i>Análise dos riscos asociados ás actividades de descenso de barrancos. Vías de escape e alternativas</i></p> <p>Augas vivas. Hidrografía: contras, aspiracións, remuíños, cogomelos, sífons, correntes circulares verticais e batedura contra as rochas.</p> <p>Cofecementos básicos dun barranco. Estimación de caudais. Meteoroloxía. Revisión de niveis.</p> <p>Manobras básicas de escape en barrancos de augas vivas.</p> <p>0Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p><i>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional no descenso de barrancos. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</i></p> <p>Técnicas de progresión en barrancos sen corda. Andar, gabear, desgabear, gatear, nadar, mergullar, saltar e escorregar.</p> <p>Técnicas de progresión en barrancos por corda. Descender, ascender e progresión horizontal. Ancoraxes. Cabeceiras. Técnicas de unión de cordas, de fraccionamento, cortes, desprazamentos verticais ou desvíos, desgabeos, gabeos, pasamáns e tirolesas ou rápels guiados.</p> <p>Protocolos de seguridade en espeleoloxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</p> <p><i>Protocolos de seguridade en barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</i></p> <p>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos, espeleoloxía e instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</p> <p><i>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</i></p>

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	A espeleoloxía	28

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adaptaas ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de espeleoloxía
CA2.5 Identificáronse nun plano da cavidade as posibles vías de escape, en relación coa tipoloxía das continxencias que se poidan dar
CA2.6 Definiuse o método de sinalización para progresar con seguridade nunha zona labiríntica e en caos de bloques, en función da dispoñibilidade de material de sinalización
CA2.7 Determináronse as posibilidades destablecer un itinerario alternativo seguindo criterios de seguridade
CA3.1 Seguiuse o protocolo de equipamento e desequipamento en cavidades
CA3.2 Sinalizáronse en zonas visibles os puntos conflitivos ou perigosos como labirintos, caos de bloques, sifóns, cortados ou pasos estreitos, para garantir a orientación e a seguridade do percorrido
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.3.4 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de espeleoloxía.
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.6.4 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e covas.

4.7.e) Contidos

Contidos
Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.

Contidos
<p>Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía. Vías de escape e alternativas</p> <p>Cartografía e topografía espeleolóxica e en barrancos. Instrumentos e signos topográficos máis utilizados.</p> <p>Cofreimentos básicos xeolóxicos. Particularidades kársticas. Formacións. Zonas perigosas. Pasos estreitos. Esbozos e topoguías de cavidades.</p> <p>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional na espeleoloxía. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p>Técnicas de progresión en espeleoloxía: cavidades horizontais. Caos de bloques, pasos estreitos, gateiras, chemineas, laminadores, cortados ou desniveis.</p> <p>Técnicas de progresión en espeleoloxía: pasos e/ou cavidades verticais. Uso de pedais e escalas. Manobras de descenso e ascenso. Paso de desviadores ou fraccionamentos. Desgabeos, gabeos, tirolesas e rápels guiados e pasamáns.</p> <p>Protocolos de seguridade en espeleoloxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</p> <p>Protocolos de seguridade en espeleoloxía. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.</p> <p>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos, espeleoloxía e instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</p> <p>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada en espeleoloxía. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</p>

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	Instalacións de lecer e aventura	24

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Supervisa e dirixe a realización das actividades en instalacións de lecer e aventura, aplicando protocolos de prevención e control de riscos	SI

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Seguiuse o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura

Criterios de avaliación
CA4.2 Seguiuse o protocolo de montaxe e desmontaxe dos elementos portátiles das instalacións de multiaventura
CA4.3 Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións
CA4.4 Seguiuse o protocolo de colocación dos equipamentos de seguridade das persoas usuarias dunha instalación de lecer e aventura
CA4.5 Definíronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura
CA4.6 Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura
CA4.7 Controlouse o cumprimento das normas de seguridade
CA4.8 Explicáronse as medidas que cómpre adoptar ante situacións de fatiga ou de bloqueo nas persoas usuarias das instalacións de lecer e aventura

4.8.e) Contidos

Contidos
<p>Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.</p> <p>0 Construción de tirolesas: usos. Desniveis. Zonas, ancoraxes e material necesarios.</p> <p>Ancoraxes en multiaventura. Material e usos. Seguridade en altura. Liñas de vida.</p> <p>Análise dos riscos asociados ás actividades de multiaventura. Vías de escape e alternativas.</p> <p>Tirolesas, pontes monas e tibetanas. Tensado de cordas. Polipastos, poleas e tensores. Sistemas de freada. Tirolesas guiadas.</p> <p>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p>0 Adaptacións para persoas con diversidade funcional nas instalacións de lecer e aventura. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p>Protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos e móbiles de toda a instalación de lecer e aventura. Elementos en instalacións de lecer e aventura.</p> <p>Protocolo de equipamento e desequipamento dos elementos portátiles da instalación.</p> <p>Normas de seguridade. Información para as persoas usuarias. Normas de uso das instalacións e técnicas de progresión. Interpretación de símbolos e carteis.</p> <p>Técnicas de utilización de manexo de cordas.</p>

Contidos
<p>Circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura. Niveis e adaptación á persoa usuaria.</p> <p>Técnicas de progresión en instalacións de lecer e aventura. Anclaxes. Liñas de vida. Escadas. Progresión por redes, tirolesas, rápel, tubos, pontes, randeiras, lianas, elementos de equilibrio e outros elementos móbiles.</p> <p>Protocolos de seguridade durante a progresión. Colocación e control dos equipamentos de seguridade.</p> <p>Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Percorridos adaptados. Adaptación de consignas e explicacións.</p> <p>Técnicas de actuación ante situacións de fatiga, medo e bloqueo. Manobras de axuda.</p> <p>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos, espeleoloxía e instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</p> <p>Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada en instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.</p>

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	Seguridade en montaña	16

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	NO

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.4 Seguiuse o protocolo para a colocación e a comprobación do estado dos elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos nas instalacións de lecer e aventura relativos á súa área de responsabilidade
CA2.1 Seleccionáronse os datos relevantes para a prevención de riscos nunha actividade
CA5.1 Seguiuse o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades

Criterios de avaliación
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado
CA5.4 Explicouse a utilización correcta do material nun rescate
CA5.5 Instaláronse as cordas de progresión
CA5.6 Concretáronse as habilidades necesarias para arranxar incidencias durante o transcurso dun descenso por corda
CA5.7 Construíuse unha padiola de fortuna
CA5.8 Montouse unha tirolesa

4.9.e) Contidos

Contidos
<p>Aplicación de protocolo para a colocación e a comprobación do estado de todos os elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos.</p> <p>Avaliación e xestión de riscos para cada actividade. Puntos de perigo. Malos usos: consecuencias. Medidas preventivas.</p> <p>Control de riscos e toma de decisións.</p> <p>Transmisión de normas e procedementos que se deben seguir.</p> <p>Protocolos de seguridade durante a progresión e/ou a actividade. Técnicas de axuda para superar puntos difíciles. Zonas conflictivas. Colocación dos elementos de seguridade en cada actividade segundo un protocolo establecido.</p> <p>Técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente. Simulación de rescate en distintas situacións e lugares.</p> <p>Manobras de rescate: técnicas de asistencia e desbloqueo en corda. Descenso en rápel ou tirolesa guiada.</p> <p>Confianza e seguridade na actuación, nas comunicacións e na toma de decisións.</p> <p>Control ante situacións de estrés. Tolerancia á frustración e bloqueo.</p> <p>Instalación de cordas para progresión ante unha evacuación.</p> <p>Protocolo de actuación ante un accidente. Aviso a grupos de rescate. Procura de axuda.</p> <p>Construción dun ?punto quente?.</p>

Contidos
Sinais internacionais de socorro. Uso de radiocomunicacións ou outros elementos de comunicación.
Técnicas de transporte de accidentados. Construción de padiolas e elementos de fortuna. Descenso da persoa evacuada.

4.10.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
10	Valoración das actividades con cordas	8

4.10.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Avalía as actividades guiadas por barrancos, cavidades e en instalacións de lecer e aventura, analizando os datos dispoñibles	SI

4.10.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Recolléronse datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade
CA6.2 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.3 Valorouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade
CA6.4 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.5 Propuxéronse medidas correctoras en desaxustes detectados
CA6.6 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada

4.10.e) Contidos

Contidos
Técnicas de reparación, control, mantemento, organización e almacenaxe do material. Fichas de mantemento. Deterioración e usos.
Compilación de datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade.
Fichas de control de valoración da actividade.
Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.
Documentos de avaliación.
Rexistro de incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos.
Avaliación da adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados nas actividades.
Propostas de medidas correctoras.

5. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

O dominio de cada un dos seguintes criterios de avaliación, constitúe o mínimo exixible para supera-lo módulo profesional, así como a posesión da autonomía, identidade e madurez persoal e profesional que permitan realizar futuras aprendizaxes e adaptacións ó cambio de cualificacións. Para que un alumno poida ser avaliado, é obrigatorio que asista a clase. O número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua no módulo será o 10%, respecto da súa duración total.

MÍNIMOS EXIXIBLES

CA1.1 - Seguiuse o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos

CA1.2 - Seguíronse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura

CA1.3.1 - Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada

CA1.3.2 - Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de barrancos

CA1.3.3 - Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de espeleoloxía

CA1.3.4 - Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de vías ferratas

CA1.5 - Describíronse as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura

CA2.2 - Estimouse o grao de perigo dun barranco en función do cálculo do seu caudal, da época do ano, da meteoroloxía e da orografía do barranco

CA2.5 - Identifícanse nun plano da cavidade as posibles vías de escape, en relación coa tipoloxía das continxencias que se poidan dar

CA3.3.1 - Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada.

CA3.3.2 - Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de barrancos.

CA3.3.3 - Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de vías ferratas

CA3.3.4 - Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de espeleoloxía.

CA3.4 - Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas

CA3.5 - Explicáronse e demostráronse as técnicas de progresión e de axuda para superar puntos de dificultade nos barrancos acuáticos

CA3.6.1 - Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada.

CA3.6.2 - Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e barrancos.

CA3.6.3 - Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e vías ferratas.

CA3.6.4 - Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e covas.

CA4.1 - Seguiuse o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura

CA4.3 - Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións

CA4.5 - Defíníronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura

CA4.6 - Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura

CA5.1 - Seguiuse o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades

CA5.2 - Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado

CA5.3 - Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos

CA5.5 - Instaláronse as cordas de progresión

CA5.8 - Montouse unha tirolesa

CA6.1 - Recolléronse datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade

CA6.2 - Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos

CA6.6 - Elaborouse un informe sobre a actividade realizada

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

O procedemento a seguir para realizar a avaliación das capacidades, basearase nos seguintes criterios:

Probas teóricas. Mediante a proposta dunha serie de preguntas de diferentes formatos (test, cortas, tema), que tentará avaliar os contidos impartidos.

Probas prácticas. Consistente en poñer en práctica algúnhas das habilidades que se lle supoñen nas súas capacidades profesionais.

Probas teórico-prácticas: organización e desenvolvemento de prácticas e saídas no entorno próximo.

Traballos: relacionados coas unidades didácticas, realizados tanto fora como dentro da aula.

Reflexións de artigos relacionados cos contidos tratados que pretendan fomentar ó espírito crítico e actualizado da realidade social que rodea o mundo do cicloturismo e do uso da bicicleta para o disfrute respetuoso có medio natural.

Para obter unha avaliación positiva neste módulo é necesario superar todas as probas teóricas, prácticas ou teórico-prácticas correspondentes, así como entregar todos os traballos (de aula e de fóra de ela).

A cualificación deste módulo será numérica entre cero e dez, sen decimais.

A superación do módulo requirirá unha cualificación igual ou superior a cinco.

Os criterios de cualificación son os seguintes:

Probas teóricas (40%).

Probas prácticas e/ou teórico-prácticas e traballos dentro ou fora da aula (50%).

Saídas (10%).

Se nalgunha avaliación non houberse probas prácticas e/ou actividades de elaboración ou planificación de rutas ou traballos, a súa porcentaxe, sumariase á porcentaxe determinada á proba teórica.

Cando se faga mais de un examen por avaliación (sendo os exames de contidos diferentes), a nota establecerase facendo a media, sempre e cando se supere o 5 en cada un deles (se un examen inclúe contidos anteriores será a nota deste a que se terá en conta, sin facer media co anterior).

Tendo en conta que non se poden poñer decimais, a nota será a correspondente ó número enteiro que acaden (por exemplo 6,4 , no boletín 6).

A nota final da asignatura establecerase facendo a media entre as notas obtidas nas tres avaliacións (é dicir, o 6,4 en lugar de o 6 que aparece no boletín), que teñen que estar aprobadas. aqueles alumnos que teñan un número decimal de 5 ou máis, redondearáselle a nota ata o número enteiro superior (por exemplo, un alumno que teña de nota de avaliación un 6,5, no boletín iralle un 7); polo contrario, cando o decimal

sexa inferior a 5, a nota será o número enteiro inferior (un alumno que teña de nota de avaliación 6,25, por exemplo, levará no boletín un 6).

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Procederase a realizar un exame de recuperación por cada unha das avaliacións suspensas, nas última semanas de curso, podendo facelo na seguinte avaliación se o transcurso da programación e as actividades previstas o permiten.

A media que se debe obter para recuperar a avaliación será de 5 pts,.

É obrigatorio ter todos os traballos entregados cos criterios solicitados durante o transcurso de cada avaliación.

As prácticas non realizadas deben compensarse presentando un traballo onde se demostre que se superaron os C.A. requeridos para a avaliación.

O alumno/a terá que demostrar na práctica que se dominan os mínimos exixidos para cada avaliación.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

A avaliación realizarase ao longo de todo o proceso formativo do alumnado, polo que terá un carácter continuo, sendo obrigatoria a asistencia do alumnado ás clases.

O número de faltas inxustificadas que implica a perda da avaliación continua será dun 10% respecto a duración total do módulo, e no caso concreto deste módulo 21 horas (aproximadamente 25 sesións de 50 minutos).

Aquel alumnado que perda o dereito a avaliación continua, terá dereito a unha avaliación extraordinaria previa a avaliación final de módulos. onde se lle avaliará de todos os contidos que marca o currículo (incluídos aqueles correspondentes a avaliacións que o alumno/a tivese xa aprobadas) e atendendo ós seguintes criterios de cualificación:

Probas teóricas e/ou traballos (50%).

Probas prácticas e/ou teórico-prácticas (50%).

O alumno/a deberá obter unha cualificación mínima de 5 pts para superar a proba, tendo que ter susperados os dous apartados, así como ter entregados os traballos solicitados.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O responsable do módulo fará o seguimento da programación, informando o resto de profesores do departamento do ciclo, a marcha das actividades programadas nas reunións de departamento; así como das alteracións na temporalización e as causas das mesmas.

A práctica docente avaliarase cos alumnos utilizando varios procedementos: a observación directa do transcurso do proceso de ensinanzaaprendizaxe, entrevista libre con alumnos durante as clases prácticas e/ou teóricas, a traves de listas de control a cubrir polo profesor, e a traves de listas de control e test que se lles pasará ós alumnos.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Os resultados obtidos da observación diaria das actividades realizadas nas primeiras semanas do curso, éstos poden ser obtidos a través de:

Test de coñecementos escrito ou oral.

Observación de coñecementos mediante preguntas orais

Realización de probas prácticas para observar o nivel de partida do alumnado

En todo caso, serán expostos na sesión de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Dende o reforzo trátase de acadar os mesmos obxectivos, traballando os mesmos contidos que serán avaliados cos mesmos criterios, pero mediante estratexias metodolóxicas, secuencias ou duración diferentes.

Estes obxectivos,

contidos e criterios de avaliación son os mínimos esixibles a todos os alumnos e que se concretizan nos apartados correspondentes da programación.

A continuación menciónanse as medidas de reforzo educativo referidas ás decisións tomadas en: que, como e cando ensinar e que, como, cando avaliar.

En canto as decisións relativas á organización e á secuenciación dos aprendizaxes: que ensinar e avaliar, adóptanse as seguintes medidas:

Formular coa máxima claridade e precisión os obxectivos didácticos, contidos e resultados de aprendizaxe e compartilos co alumnado.

Comprender dende o inicio de cada unidade didáctica o que se pretende con ela, favorece o desenrolo da autonomía para aprender dos alumnos/as e permite mellorar os seus progresos e /ou dificultades. Insistir nesta cuestión, cos alumnos/as con rendemento escolar insuficiente, é imprescindible para que coñezan con claridade os aspectos a recuperar.

Establecer secuencias de contidos que aseguren as aprendizaxes básicas para todos (contidos mínimos) e coñecementos de maior complexidade para algúns.

Deseñar actividades de ensinanza-aprendizaxe variadas e con diferente nivel de dificultade, axustándose ao máximo ás posibilidades de aprendizaxe dos alumnos/as do grupo. Non se trata de que todos os alumnos/as teñan que realizar idénticas tarefas para acadar os mesmos obxectivos, contidos e criterios de avaliación. Propor tarefas abertas que supoñan distintos niveis de dificultade ou opcionais sobre os mesmos contidos, dándolle a posibilidade de elixir aos alumnos/as con dificultades. Indicarlle sobre todo a estos alumnos/as en que aspectos da actividade lles convén centrar a súa atención para acadar os obxectivos marcados.

Propoñer distintos tipos de actividades, non tanto como actividades diferentes entre si desde o punto de vista formal, pero si no sentido da utilidade que para o profesor/a ten en cada momento. Así, unha mesma actividade pode estar axudando a aprender ao alumno/a e dando información ao profesor sobre as ideas previas existentes, ou noutro caso tratarse dunha actividade de síntesis para o alumno/a e de avaliación para o profesor/a.

Tipos de actividades que se deben desenvolver nas unidades didácticas: actividades de introdución- motivación, de coñecementos previos, de desenvolvemento, de reforzo, de recuperación, de ampliación, de síntesis- resume, de consolidación, de avaliación.

En relación as decisións sobre como ensinar e avaliar, destacar as seguintes medidas:

Partir do nivel do alumno/a e dos seus aprendizaxe previos, tomando en consideración o que saben e pensan sobre o tema a tratar na aula.

Proporcionar situacións de aprendizaxe vinculada cos intereses, experiencias e coñecementos informais dos alumnos/as, co fin de que resulten motivadoras.

Insistir máis en certos contidos, sobre todo cos alumnos/as que manifesten certas dificultades de aprendizaxe no módulo.

Introducir os contidos máis xerais ou simples antes que os máis específicos ou complexos, ir do concreto ao abstracto, do próximo ao lonxano...

Presentar os contidos en espiral, que retomen os contidos abordados anteriormente. Conectar os novos contidos cos coñecementos previos, experiencias e valores, de xeito que os alumnos/as recoñezan as aprendizaxes anteriores coma requisito de acceso ás novas.

Explicar con claridade os contidos a recuperar no caso dos alumnos/as que non acadan os obxectivos propostos.

É importante que o alumno saiba en cada momento en qué punto da unidade se está e porque se fai aquela actividade, exercicio. Por iso, é conveniente utilizar esquemas, índices, guións para que os alumnos poidan seguir a unidade didáctica mellor e que teñan unha visión global do conxunto do traballo a desenvolver.

Utilizar estratexias para axudar a que o alumno adquira os contidos, como:

-Uso de preguntas por parte do profesor/a sobre os pasos que dá para resolver as actividades: se tiña o obxectivo claro, como resolveu as dificultades de comprensión ou de execución, como verificou que o obxectivo estaba acadado... Isto axuda ao alumno/a a fixar a súa atención e tomar conciencia dos procesos que lle están permitindo resolver a súa tarefa.

-Reinterpretación das intervencións dos alumnos/as. Deste xeito, o profesor/a utiliza a información que o alumno/a lle aporta para poder brindarlle o que necesita.

-Ampliar, repetir, completar e demandar ao alumno/a máis información.

-Reflexionar co alumno/a sobre os feitos.

- Recompensar as condutas académicas e sociais de: traballo persoal, rendemento, traballo en equipo e colaboración no mesmo, respecto aos demais compañeiros e ao traballo dos mesmos, atención durante as explicacións, realización de tarefas para a casa...

-Valorar as aportacións dos alumnos, a pesar de que non sexan totalmente correctas.

-Comentar na clase problemas relacionados co aprendizaxe do módulo.

-Ensinarlle ao alumnado a buscar o valor positivo de aprender o que hai que estudar e facerlle entender para que serve o que estudian. Ese obxectivo pode acadarse ensinando aos alumnos a facerse preguntas como: Para que me piden que estudie este tema?, Qué é o que debería aprender?, Qué valor pode ter sabelo?... E, si non atopan resposta a estas preguntas é preciso que aprendan a preguntallo aos seus profesores.

-Mostrarlle nas distintas unidades a utilidade concreta do que teñen que conquistar.

-Intentar que todos teñan experiencias de éxito no que se fai.

Establecer distintas modalidades de agrupamento (gran grupo, pequeno grupo e traballo individual), priorizando agrupamentos que permitan contextos de aprendizaxe colaborativos. A aprendizaxe entre iguais resulta en numerosas ocasións tan eficaz ou máis que aprender coa axuda do profesor, dada a simetría da relación e a facilidade do alumno/a de situarse na *¿lóxica¿* dos seus compañeiros. Ademais utilizar métodos de aprendizaxe que requira traballar en pequenos grupos, permite que o profesor/a dedique eses tempos a prestar unha atención máis personalizada aos alumnos/as que a requiran.

Explicar ao alumnado cal a temporalización prevista para as unidades didácticas e procurar cumprilo, priorizando os contidos máis importantes no caso de desaxustes na temporalización. Considerar diferente tempo para a realización das actividades en función dos diferentes ritmos de aprendizaxe, por exemplo conceder máis tempo nas probas de avaliación.

Utilizar recursos e materiais diferenciados para a presentación da información *¿* gráficos, audiovisuais, textos, debuxos, manipulables...- que respondan aos distintos estilos de aprendizaxe de alumnos/as e as modalidades posibles de entrada da información. Así, por exemplo, ante a presenza de alumnos/as con serios inconvenientes para seguir o razoamento nunha exposición oral xeral, pódense realizar períodos de información máis cortos e pautados que permitan dar resposta a esta necesidade específica.

Elixir procedementos e instrumentos de avaliación pertinentes para obter información relativa ao proceso de ensino-aprendizaxe. Deben servir para coñecer as dificultades ou bloqueos de cada alumno, de modo que se poidan adoptar as medidas pedagóxicas máis convenientes.

Aplicar criterios de avaliación que contemplan diferentes graos de logro, pero sempre esixindo o cumprimento dos criterios de avaliación mínimos.

Valorando o proceso e o esforzo, e non únicamente os resultados finais. Valoración ponderada de diferentes aspectos nos traballos e probas.

Precisar as causas que ocasionan que determinados alumnos/as non aproveiten suficientemente as experiencias de aprendizaxe que se desenrolan no seu grupo habitual. Para eso, cabe analizar as axudas complementarias que o profesor/a ofrece a estes alumnos/as para que efectúen as súas aprendizaxes e a dispoñibilidade do alumno/a para a aprendizaxe e as súas posibilidades.

Nas decisións sobre cando ensinar e avaliar, teñen relevancia as seguintes medidas:

Realizar unha avaliación inicial sempre que se comence unha unidade didáctica para detectar as ideas previas dos alumnos, pois non tería sentido empezar o traballo sobre os novos contidos mantendo as actividades programadas, se estas requiren utilizar coñecementos previos que o grupo de alumnos/as non ten adquiridos. Tamén pode ocorrer que só se detecten este tipo de *¿lagunas¿* nalgúns alumnos/as, neste caso, pódese optar por modificar o ritmo ou a vía de introdución dos novos contidos para quen o necesite ou ben adicar algún tempo a repasar ou afianzar coñecementos xa adquiridos polo resto do grupo, de modo que o traballo resulte útil para todos.

Facer unha avaliación durante o proceso ou formativa seleccionando diversos procedementos e instrumentos para realizar o seguimento do proceso de aprendizaxe e poder proporcionar *¿sobre a marcha¿* as axudas necesarias para que cada alumnos /a progrese. Nesta línea é importante:

- Corrixir e comentar as probas na aula e orientar os traballos despois da súa revisión.

- Adicar tempo das sesións de clase para traballar aqueles aspectos nos que se aprecien dificultades. Desenvolver unha avaliación sumativa, para comprobar os resultados de aprendizaxe, facer un balance e contrastar o aprendido globalmente por cada alumno/a ao final da unidade.

Adoptar medidas pedagóxicas que respondan ás necesidades do alumnado do grupo e lles axude a mellorar os seus aprendizaxes respecto aos obxectivos marcados tras facer un seguimento da realización das súas actividades.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Traballaremos a educación en valores de xeito transversal mediante actividades relacionadas coa vida diaria e dirixidas a resaltar a importancia da sostibilidade, comportamento ético e responsable.

Concienciar no respecto a intimidade e privacidade.

Fomentar a autoestima, a iniciativa emprendedora, a capacidade de liderazgo e a independencia na toma de decisións.

Traballar o respecto a contorna natural como eixo principal na actividade diaria

Este punto e no que queremos deixar claro a responsabilidade de titular neste ciclo. Distinguimos este perfil Guía no medio natural e de tempo libre como un perfil cunha gran carga de responsabilidade, xa que será o responsable da vida, nalgúns momentos e actividades, do grupo de persoas que leve ó seu cargo. Polo que unha disciplina coherente, tanto na forma de traballar, responsabilidade, superación, expresión oral, expresión escrita, aptitudes, indumentaria, habilidade, relacións públicas, marketing, etc...Polo que recalcamos como moi importante cumprir uns mínimos valores para poder pasar este módulo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Neste curso temos previsto realizas as seguintes actividades:

* Visita rocódromo Santiago de Compostela

* Barranco cerdedo

* Espeleoloxía no Caurel (cova de Arcoia)

*Ecoparque de Marín

*Discamino

*Monte Pindo

*Escalada en baroña

*Clase de escalada na ESO

*Cova do rei Cintolo

*Barancos na Serra de Outes

Poderán realizar as saídas pedagóxicas ofertadas polo departamento aqueles alumnos/as que:

-Demostren os coñecementos mínimos aprendidos para o seu correcto aproveitamento

-Unha condición física axeitada para esa actividade

- Así como estar en condicións saudables tanto física como mentalmente, sen restricións da práctica deportiva sempre que se poda garantir a seguridade do propio alumno e do grupo.

Estes coñecementos e o nivel de condición física serán avaliados polo profesorado que realice dita actividade, podéndose tratar do resultado da realización de probas (traballos, probas escritas, físicas, rutas...) ou do seu comportamento e actitude (faltas de asistencia, faltas disciplinarias, participación na preparación da actividade...).